

Roman Šperňák, *Bojovník proti revizionismu. Václav Král v kontextu české marxistické historiografie.* Diplomová práce FF JU, České Budějovice 2009, 119 s. + přílohy

Posudek vedoucího práce:

Diplomová práce Romana Šperňáka je věnována v české historiografii zásadní, přesto však již za svého života spíše nepopulární osobnosti Václava Krále, třebaže v oficiálním dějepisectví jeho hvězda po většinu jeho života spíše stoupala. Jak diplomant dokládá, byly názory na jeho tvorbu velmi odlišné – již od zcela rozdílných posudků Oldřicha Říhy a Václava Chaloupeckého na jeho rigorózní práci v roce 1949 – zatímco Říha byl nadšen marxistickým přístupem, Chaloupeckému vadila výrazně jednostranná interpretace. Vlastně to je zcela symptomatické pro „zbytek“ jeho kariéry, fakticky pro celý jeho profesní život. Král dosáhne vlivných postů ve vědeckém světě (ředitel ústavu, vedoucí katedry), zároveň bude svou ortodoxní věrností marxismu-leninismu výrazně limitován.

Šperňákovu pojetí diplomové práce vychází z toho, že nechce podat pouze životopis a rozbor či popis jeho díla, chce zachytit Václava Krále v celém kontextu historiografie – to je samozřejmě cíl velmi náročný, nicméně na úrovni diplomové práce se ho splnit podařilo, třebaže na první pohled se může zdát, že někdy struktura práce povede k překrývání s první životopisnou kapitolou, většinou se toho však diplomant dokázal vyvarovat (přesto zvl. podkapitoly 2.1 a 2.2. by zcela postačovaly ve stručnější podobě kapitolky jedné).

Diplomová práce Romana Šperňáka založená na důkladném studiu v archivech i na znalosti literatury (příznačné je, že rodina se k osobě Václava Krále vyjádřit nechtěla) přináší řadu nových poznatků o jeho díle i o jeho aktivitách budících leckdy odpor – o polemikách s Emanuelem Mandlerem o pojetí moderních československých dějin, ideologickou dezinterpretaci dějin v Králově díle, o Králově odsouzení vzpomínek Gustáva Husáka, ale třeba i o odmítání Václava Krále britskou historiografií v sedmdesátých letech, třebaže do Londýna v té době jako zaměstnanec ČSAV často jezdil studovat tamní archiválie. Králův konzistentní postoj nebyl narušen

ani jarem roku 1968, byť se tehdy – podle Romana Šperňáka – Král o svou budoucí kariéru zřejmě obával (mj. rezignace na funkci ředitele či přiznání, že některé recenze psal podle přání ÚV KSČ). Brzy po srpnu však vše bylo opačně a teprve v rámci stranických prověrek a normalizace vědeckých pracovišť Král skutečně získal svou opravdu temnou pověst.

Snad by bylo třeba v diplomové práci výrazněji připomenout posmrtné vydání Královy nedokončené knihy o Zdeňku Nejedlém a Gollově škole (ač v rámci dané koncepce pro to není příliš prostoru), včetně jejího začlenění do bibliografie jeho prací v příloze; z příloh ostatně je třeba vyzvednout zejména jeho bibliografii, ale i cizí články z britských listů dokládající odpor, které jeho falšování minulosti v cizině vyvolalo.

Jakkoli se autor výjimečně nevyvaroval překlepů (zvl. zavádějící rok 1929 – místo 1949 – u roku jeho konce studií, obhajoby práce) a stylistických neobratností, pro posouzení práce jde o zcela okrajovou záležitost. Diplomovou práci Romana Šperňáka samozřejmě nelze označit na „definitivní zpracování“ osobnosti a díla Václava Krále, výrazný krok tu však učiněn byl, oceňuji zvláště jeho snahu o vlastní interpretaci Králových činů.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.

doc. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr.

Radošovice 8. srpna 2009